

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l. er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Livsproblemets art. — Nasjonal eller overnasjonal. — Pengenes makt over menneskesinnet. — Fritenkerkongress i London. — Minnekirke over dronning Astrid. — In memoriam. — Cantemus Domino. — Bøker innsendt til redaksjonen. — Ungdoms yrke — Kirkens styrke. — Herhjemme. — - og derute.

Livsproblemets art.

14. søndag etter pinse.

Hvad er mitt livsproblem?

Spørsmålet kommer før eller senere til oss alle — bør iallfall komme om vi vil leve vårt liv som mennesker, som skapninger med vilje og erkjennelsesevne. Idag retter Kristus det til oss gjennom evangeliet idet hans ord: «Søker først Guds rike og hans rettferdighet — —» tvinger oss til å tenke over om vårt problem er den rent materielle side av livet: mat, drikke, klær — eller «Guds rike».

Vel sant — for mange av oss kan denne side av livet, kan kampen for den materielle tilværelse, for selve eksistensen og livsopholdet være problem nok til å legge beslag på alle våre krefter synes vi, så det ikke blir noe tilovers for annet — men har vi denne innstilling er det fordi vi ikke er klar over, hvad «Guds rike» i virkeligheten er. Vi har da samme innstilling som den berømte videnskapsmann som blev spurt om han trodde på Gud og gav det svar, at dette spørsmål hadde han ennå ikke hatt tid til å beskjefte sig med. Vi synes da som han at det religiøse spørsmål tilhører en tankeverden utenfor det daglige livs foreteelser og at det derfor må bero på tid og passende anledning å ta stilling til det.

Men da glemmer vi at Kristus uttrykkelig har sagt at vi først skal søke Guds rike — og når han stadig også forkynner at dette er «midt bland dere» og «inneni dere» er det klart at det ikke utelukkende tilhører tankens og det åndelige livs verden. Vi finner altså Guds rike — Gud — her på jorden om vi søker ham først og fremst her, og dette er meget enkelt: om vi i alt vi sier og gjør, og i alle vi møter i første rekke forsøker å finne ut hvad der er av Gud: hvad det altså nu i den gitte situasjon er godt, kjærlig og sant å si og gjøre

eller hvad det bor av godt, kjærlig og sant i våre medmennesker. Denne innstilling til alle foreteelser gir et overblikk og en innsikt som lodder dypere enn bare vår egen selvoptatthet kan føre oss — og livet får et innhold, som skaper større og rummeligere betingelser for vår eksistens også i rent materiell forstand. Vi får mer ro og besinnelse så vi langt bedre kan gripe det rette og handle derefter og vår virkeevne blir kraftigere og mer omfattende. Men tillike får livet et perspektiv som gir det en ganske anderledes fylde og rikdom. Det blir aldri grått, aldri ensformig, aldri kjedelig for oss om vi forstår i alt det mest dagligdags trivielle og materielle å finne gnisten fra Guds rike: Guds mening og Guds vilje med det, med arbeidet vi skal utføre, problemer vi skal ta stilling til eller mennesker vi skal samarbeide med, tjene eller hjelpe.

I ordets aller egentligste forstand blir derfor vår tilværelse innholdsrik om vi først søker Guds rike — rikt på de skatter som møll og rust ikke kan fortære, skjont de står til vår disposisjon allerede her på jorden.

I denne søndags epistel nevner apostlen fruktene for dem, som «vandrer i ånden»: kjærlighet, glede, fred, tålmodighet, mildhet, godhet, langmodighet, saktmodighet m. fl. Skal vi ikke være enig i at om vi kan ta livet på bare én av disse måter vil selv den mest materielle kamp bli så langt lettere og derfor også så meget kortere?

Apostlen advarer mot dualismen i tilværelsen, som Kristus advarer mot å tjene to herrer. Og i dagens introitus anroper vi «all styrkes Gud». La oss følge disse anvisninger, og gjøre det lettere også for hverandre å følge dem.

Nasjonal eller overnasjonal?

Den internasjonale kirkelige fredsorganisasjon «World Alliance» — ikke å forveksle med de to store økumeniske bevegelser «Faith and order» og «Life and work», hvis arbeid vi før har skrevet om her i «St. Olav» — har i begynnelsen av september holdt kongress i Larvik som samlet deltagere fra mange land og ennå fler retninger. Møtet har hatt en overordentlig god presse og er også blitt fulgt med interesse og sympati fra katolsk hold — som vi overhodet følger alle edle og uegennyttige bestrebelsler med forståelse og deltagelse. En rekke resolusjoner er blitt fattet, ut fra en strålende goodwill selvfølgelig, men lidende av nesten alle resolusjoners feil: en underlig blodløshet, en teoretisk struktur som virker grå og realitetsfjern. Dette gjelder særlig den side av møtets arbeid som direkte tok sikte på en verdensfred — men det sier sig selv at det viktigste ved en slik kongress er ikke de i øieblikket synlige resultater. Det er det personlige samvær mellom de enkelte mennesker og den gjensidige respekt og sympati som dette skaper, som er det fruktbringende for det videre arbeid fremover.

Blandt de foredrag som satte sinnene sterkest i bevegelse var ubetinget biskop Berggravs om «Kirkenes nasjonale og overnasjonale karakter». Vi henviser interesserte til «Aftenpostens» aftennummer for 26. august, da et slikt foredrag ikke bør citeres i løsrevne stykker som meget lett uten ens vitende og vilje kan få et tendensiøst preg. Men vi vil benytte anledningen til å fremsette det katolske syn på disse problemer. Idet biskopen talte om «kirken» har han også sine ord i behold — man forstår godt at han ut fra sin religiøse innstilling på det sterkeste har — etter referatet å dømme — fornektet en «overnasjonal» kirke. Konsekvensen av den motsatte holdning vilde nemlig logisk føre til den av Kristus selv innstiftede Kirke, hvorfra i tidens løp alle andre kirkesamfund har skilt sig ut fordi menneskene i sin subjektive begrensning ikke kunde fatte en objektiv sannhets eksistens og rummelighet. All skisma har jo stort sett sin grunn i en overvurdering av egen menings betydningsfullhet og undervurdering av andres — særlig tydelig blir dette når kampen står mellom lyst og lov og er inspirert av en ofte til uigjenkjennelighet kamuflert hovmots- og oprørsånd. I motsetningsforhold til denne ånd og dens sørgelige frukter ser vi den dog ifølge hele sitt innerste vesen overnasjonale, univer-

selle Kirkes dype respekt for det nasjonale, hvor den slår rot — hvorledes den ikke stiller sig avvisende til, men optar det beste av hver nasjons særpreg i sig, avpasser sin forkynnelse og sitt virke efter det uten dog noen gang å tape det ene fornødne, det altomfattende av syne.

*

Det skal innrømmes at ved første blick høres dette med de nasjonale kirker besnærende tiltalende ut, men dessverre behøver vi bare å lese litt i historiens store og sannferdige bok for å opdage hvorledes de nasjonaliserte kirker, hvorledes den kristendom de representerer, taper i saft og kraft, så snart de begynner å forveksle mål og middel. Men er det noe under når vi kaster et blick på kristendommens begynnelse og første utvikling og ser dens stilling til problemet?

Kristus, hele menneskehetens frelser, bragte nettop de overnasjonale verdier til verden, idet han rensket, løftet og utdypet de forskjellige folkeslags natur, men ikke et øieblikk tenkte på å ødelegge eller undertrykke den. Han forkynte og bragte sannheten, men han visste at den alltid vilde bli kun stykkevis og forskjellig erkjent ut fra hver enkelt folkeslags særlige betingelser, skjønt sannheten i sig selv var, er og forblir kun én. Verden var opstykket og delt også på Kristi tid, men Guds forsyn hadde ordnet det så viselig at hans virke begynte nettop da menneskene tok til å ane den universelle ides eksistens, idet det store romerske keiserrike hadde skapt en politisk fellesfølelse blandt folkeslagene. Ideologisk sett hadde de gresk-romerske filosofer samtidig opdradd menneskeheten til å forstå at den høieste erkjennelse av rett, moral, kunst og videnskap var felleseie og hadde universell gyldighet. Ved alt dette var sinnene forberedt til å kunne fatte tanken om en overnasjonal åpenbaring og forløsning, både gjennom et enkelt guddommelig menneske og hans fortsatte virke gjennom en institusjon. Men idet denne institusjon, Kirken, blev identifisert med den levende Kristus, blev hans mytiske legem, blev det selvsagt at den ikke kunde innsnevres i nasjonale bånd. Selv er jo Kristus, om han enn har iført sig en konkret menneskelig skikkelse, dog som «den førstefødte blandt skapningene» over alle raser og nasjoner, og hans Kirke er det i og med ham.

*

Den s a n n e kristne Kirke må derfor være overnasjonal og uavhengig av staten og det har jo også ned gjennom tidene vist sig, hvor meget friere og åndelig sterkere denne Kirke er fremfor stats- og nasjonalkirkene. Ti når kirken er uttrykk for kun e t t lands religiøse liv blir dette lands statskriser også kritisk for den, likesom nasjonale spittelser lett forplanter sig inn i kirkens liv og medfører religionskamper og kriser. Idet de nasjonale kirker har løst seg fra den universelle løper de ofte ut i sekter og medfører tillike social oppløsning på grunn av manglende åndelig krafttilføring.

Disse negative virkninger viste sig således nesten umiddelbart etter at man første gang hadde gjort kirken nasjonal: da Orientens småkirkesamfund hadde dannet sig — nestorianerne, kopterne, armeniene og jakobittene. Alle blomstret de en tid, men for Kirkens indre utvikling har de vært helt betydningsløse og har etterhvert lidt de isolertes skjebne. Den samme skjebne led de hæretiske nasjonalkirker, som de bitre dogmatiske stridigheter i kristendommens første fem århundre avfødte. Kun de germanstammer som oprettholdt forbindelsen med Rom: frankene og angelsaksene, vestgotene i Spania og longobardene i Norditalia fikk historisk betydning — de arianske vandaler, burgunder og østgoter gikk til grunne og også Augustins motstandere, donatistene.

*

Den store sprekning kom med det gresk-romerske keiserrikets nasjonale og kulturelle dualisme og medførte også en kirkelig opdeling, idet Byzans ophøining til residens under navn av Konstantinopel bragte den byzantinske erkebiskop frem i første rekke, hvorved den menneskelige ærgjerrighet og hovmot hitførte det nuværende skisma mellom romersk og ortodoks katolisisme — i langt høiere grad enn divergerende trosbekjennelse. Men denne amputasjon gav også Islam forholdsvis lett spill, og muhammedanerne erobret jo også Konstantinopel til sist.

Sørgelig er også den russiske nasjonalkirkens skjebne. Kuet under tsarveldet blev den etterhvert uten noen betydning for folket, som fikk sin sterke religiøse trang tilfredsstillet av de talløse småsekter.

Tsarregjeringens sammenbrudd avslørte hele den russiske statskirkes svakhet og åpenbarte, at det «hellige Russland» kun var en panslavisk propagandafrase og at Dostojewski ikke hadde behøvd å reise til Vesteuropa for å finne «kristendommens kirkegård». På denne bakgrunn blir bolsjevismens og gudløshetens seiersgang i landet forståelig, og

med den dypeste medfølelse må vi konstatere at de russiske kristne lider under nasjonalkirkens efterlatingsyndere og det er å frykte, at de vil dele skjebne med de mange andre kirkesamfund, som Guds dom er gått hen over.

*

De nasjonaliserende kirkebevegelser i England fikk sitt første fremstøt takket være kong Henrik VIII's personlige kontroverser med paven og de blev utbygget under dronning Elisabeth. Men skjønt denne anglikanske kirke er sterkt knyttet til staten — biskopene utnevnes således av førsteministeren og parlamentet regulerer til og med liturgien og dogmene — og har avfødte mangfoldige dissenterbevegelser, så har den dog innerst inne bevart en så utpreget overnasjonalisme at den er en av de sterkeste faktorer i alle enhetsbestrebelse og stadig gir plass for mange konversjoner — man har jo også en «anglo-katolisisme», som i sitt innerste vesen er helt ut romersk-katolsk.

I Frankrike har det vært lange perioder hvor en sterk «gallicisme» truet med å kaste landet ut i særkirkenes herredømme. Fra gamle dager hadde den franske Kirke visse friheter — men idet man prinsipielt fremdeles anerkjente pavens primat ønsket man ofte en større uavhengighet av Rom, en statslig beskyttelse mot prestenes «overgrep» o.s.v. Bevegelsen var til tider meget sterk men nådde aldri definitivt frem og menn som Lammenais, Montalembert, de Maistre og Veuillot gav den sitt banesår i midten av forrige århundre, støttet av franske statsmenn med realpolitiske vidsyn. «Febronianismen» i Italia og «Josefinismen» i Østerrike var lignende retninger, likeleds «tysk-katolisismen» i Tyskland, hvor også den «gammelkatolske» bevegelse så lyset i 1870, men snart blev til en «ny-protestantisme».

*

I øvrig er vel nok Tyskland det land i verden hvor konsekvensen av «den nasjonaliserte kirke» viser sig nærmest the bitter end: at det er ikke kirken som lenger er nasjonal, men det nasjonale er blitt kirke, er blitt Guds bolig, er blitt Gud selv. Løsrivningen fra den universelle Kirke, fra Kristi mystiske legem, nærmer sig her sitt klimaks.

Men er denne tids mange kriser og katastrofer ikke dypest sett påminnelser om at den kristne tro er likeså overnasjonal som den er overnaturlig — og Kirken med den? Vi som bekjenner oss til den katolske tro er ikke i tvil om svaret, men vi mener ikke at det kan gis i ord, i resolusjoner. Det kan kun gis i holdning — i en fast, urokkelig, men

kjærlig og forstående innstilling. Man river ikke mennesker ut fra de ødeleggende krefters veldige flom ved å styrte sig ut i bølgebruset — tvert om, da rives man bare med selv uten å ha gagnet det minste. Man hjelper ved å bli på klippegrunnen og dra alle dem op til sig som man ved anspennelsen av alle krefter kan nå eller som selv kjemper sig frem til de kommer innenfor vår rekkevidde. De store flomkatastrofer i vårt land lærer oss dette hvor det gjelder det naturlige liv, og det overnaturlige, det religiøse liv er jo naturens lover innblåst Guds ånd og etterfulgt bevisst av vi mennesker.

Når denne verdens krefter river de nasjonale kirker med sig, hjelper det lite de vil forsøke å støtte hverandre — det høieste de kan opnå er å holde sig flytende litt lenger enn om de var henvist til sig selv. Kirken på klippen flyter aldri. Jordskjelv kan ryste den, dens tårn og murer kan styrte sammen — men grunnmuren med hovedhjørnesteinen står alltid fast. «Det er godt å håpe på Herren fremfor å håpe på fyrster —»

Pengenes makt over menneskesinnet.

På bankforeningens årsmøte i august holdt bankchef E. Sandberg, Christiania Bank og Kreditkasse, et vekkende og manende foredrag hvorunder han bl. a. kom inn på prinsipielle spørsmål av den største betydning. Da bankchefens ord faller helt i tråd med katolsk livsanskuelse og den Hl. Faders direktiver i de sociale rundskrivelser hitsetter vi følgende citat:

— Vi bankfolk mener at vi har en ganske sterk utviklet følelse av hvad økonomisk og finansiell ansvarlighet og ansvar betyr. Det er fordi vi mer enn andre får daglige eksempler på hvordan menneskene forandrer sig med økende adgang til kreditt og penger. Det er denne erfaring som bestemmer vår innstilling mot så mange slags reformer som i sin idé svekker den personlige ansvarsfølelse, svekker lysten til å utrette noget og til å sette i gang ny virksomhet. —

— Dette er vår innstilling også når det gjelder oss selv. Vi er prinsipielt mot systemer som ved generelle stats- eller kollektive garantier svekker den enkelte banks ansvar. Et bankvesen som skal finansiere noget så varierende som et levende næringsliv må arbeide på basis av eget ansvar og en sterk vilje til å bygge op noget som er godt og sterkt.

— I et friskt, fritt og sunt bankvesen har samfundet et viktig redskap til å oprettholde ansvarsfølelse, nøiaktighet og orden i det økonomiske liv. På samme tid får man en demokratisk ordning av

den ledige kapital så den strømmer dit hvor initiativ og dyktighet holder til huse og hvor der er muligheter for øket erhvervsvirksomhet, det være ute eller hjemme.

Fritenkerkongressen.

Fra 9.—12. september i år samles som bekjent delegerte fra fritenkernes verdensorganisasjon «L'Union mondiale des libres Penseurs» i London til en stor internasjonal kongress etter at først Belgia har nektet å huse den i Bryssel. Fra ledende engelske kretser er det i øvrig skjedd henvendelse til regjeringen om å innta en lignende holdning.

I den internasjonale katolske kvinneligas «Cahiers» for 15. aug. finnes en instruktiv oversikt over fritenkerforbundets historie, som vi tillater oss å gjengi i hovedtrekkene. Ifølge den var der like til 1936 to internasjonale sammenslutninger — den eldste: «Fédération Internationale de la Libre Pensée», grunnlagt i 1880 og med avdelinger i de fleste av de europeiske land samt U.S.A., og «l'Internationale des Libres Penseurs Proletariens», opprettet 1925 som absolutt kommunistisk med sterk støtte fra Sovjettrussland og derfor også med hurtig voksende tilslutning.

På den 24. internasjonale fritenkerkongress, som i 1936 blev avholdt i Prag, besluttet man å slå begge forbund sammen til en stor organisasjon som fikk navnet «l'Union Mondiale des Libres Penseurs» med hovedkontor i Bryssel. Dens president blev den belgiske dr. M. Terwagne og i hovedstyret sitter engelske, tsjekkiske, russiske, hollandske, belgiske og franske representanter. På dets forlag er utsendt en oversikt over arbeidet som viser hvor farlig et redskap de nedbrytende og ødeleggende krefter i tilværelsen har funnet sig i disse i sannhet ulykkelige og uvitende mennesker. På side 135 leses således: «Fritenkerne har sine forgreninger over hele verden, selv i de mest fjerntliggende land. Forbindelsen oprettholdes ved korrespondanse, aviser og brosjyrer. Blandt de forbund som er tilsluttet Unionen har vi de nasjonale organisasjoner i U.S.A., Storbritania med sine kolonier og dominions, Frankrike med kolonier, Belgia, Nederland, Luxemburg, Sveits, Tsjekkoslovakia, 48 seksjoner i Sovjett, Portugal, Polen, Sydafrika, Argentina, Brasilia og Japan samt de mange lokalledd dannet av landflyktige fritenkere. De innskrevne og betalende medlemmers antall utgjør seks millioner. Da det stadig dannes nye forbund og tillike stadig skjer utvidelser og forsterkninger av de eldre er Unionen i sikker og hurtig vekst.»

På side 51 leses enn videre: «Fritenkernes aksjon hviler aldri og vekker heller aldri opsikt, men den virker ved sin stadighet og ved å arbeide i det skjulte og stille og seirer derfor uansett tid og avstand langsomt men sikkert. Fritenkeriet trenger inn i samvittigheten, i tankene og i hjertene.»

Efter kongressen i Prag, som helt beherskedes av de russiske gudløse benytter nu de fleste av for-

bundets organisasjoner sig av de bolsjevikiske propagandametoder. Like som kommunismen legger fritenkerne vekten på å få innflytelse på all undervisning for å kunne danne de unge etter sitt eget forbillede. Med våkent øie følger man ungdommen og dens innstilling — og i første rekke rettes derfor nu angrepene mot religionsundervisningen i skolene, hvortil man har sikret sig en utmerket hjelp i en underavdeling: «l'Internationale des Travailleurs de l'Enseignement» («undervisningsarbeidernes forening»), som nu teller adskillige ti-tusener medlemmer over hele jorden. I Frankrike får den også støtte av «Ligue de l'Enseignement Laïque».

Fritenkerunionen arbeider i øvrig med utspekulert listighet i de forskjellige land ut fra de forskjellige forhold — og beretningen gir et rystende innblikk i denne side av saken: «I England og Tsjekkoslovakia inntar ungdomsspørsmålene og den almindelige moral en bred plass i vår aktivitet — i Frankrike danner politikken og de sociale forhold grunnlaget for kampen uten at vi derfor glemmer det antireligiøse arbeid. I Belgien skaper skolespørsmålet og de demokratiske partiers avhengighet av presteskabet dag for dag en stadig bitrere kamp. I Nederland må alle krefter settes inn på å svekke beskyldningene for kommunisme og på å få anerkjent våre lovlige rettigheter, bl. a. til å benytte kringkastingen. I Sveits må vi kjempe mot forholdsregler, som vil innskrenke den demokratiske åndelige frihet.» Litt lengere fremme skrives det: «I Spania og Katalonia er fritenkerne reorganisert og arbeider sikkert og i Sovjett av full kraft. I England, Tsjekkoslovakia, Frankrike og Sovjett har vi fordoblet våre publikasjoner og Belgia gjør fremskritt på samme måte — særlig på grunn av lokalledet i Liège.»

Er alt dette rystende å lese om så er det ikke mindre forferdende å kaste et blikk på kongressprogrammet. Ifølge «La Pensée» for 23. januar er det følgende: «Fredag 9. sept.: Møte av det internasjonale råd med rapport fra sekretariatet og kassekontoret. Behandling av statuttene og valg. Om kvelden offisiell mottagelse av de delegerte og kunstnerisk underholdning. — Lørdag: Kongressen åpnes med velkomsttale av presidenten og diskusjon om «videnskapen og kirkene», innledet av professor Levy fra universitetet i London. Om eftermiddagen diskusjon om «ungdommen, skolene og den frie tanke» — innleder: m. Strivay, Belgia. Om kvelden stort åpent møte hvor en russer innleder diskusjonen om «kampen for fred og frihet». Søndagsmøtets emne er «virkeliggjørelsen av en moral uten kristendom», med innleder fra mange land. Avslutning i et teater.»

Det er klart at vi her står foran en veldig organisasjon hvis eneste mål er kampen mot kristendommen, mot all religion. Det er ikke uten grunn at den er betegnet som ondskapets fyrstes svar til Kristus og hans evangelium — særlig når man følger hele bevegelsen og gjennomskuer dens mystikk, de inspirasjoner hvorefter den dirigeres. Til å stanse

den ved å sette den uoverstigelige hindringer har verden i første rekke den katolske aksjon — og ut fra katolsk aksjon foregår N. K. K. F.s felleskommunion søndag 11. september. Den er et ledd i den verdensomspennende kjede som nu trekkes for å bryte de gudløses fremstormen: «her-til! og ikke lenger!» Men la oss huske at «en lenke er aldri sterkere enn sitt svakeste ledd!» og la det ikke bli vi heroppe som danner dette skjebnesvangre ledd!

Men denne sak er ikke kun de katolske kvinners sak. I England avholdes det overalt samme søndag store botsgudstjenester — enn videre vil det bli avholdt en stor botsprosjon av katolikker gjennom Londons gater søndag 18. sept. Prosjonen vil bli ledet av prester og gå fra St. George-kirken i Southwark til Westminster-katedralen. Kardinal Hinsley har i et hyrdebrev understreket prosjonens alvorlige botspreg — den må således ikke medføre faner eller standarter med inskripsjoner, men virke som en stor og stille protest mot det som har funnet sted.

Siste gang i øvrig at katolikkene i London foranstaltet en slik prosjon var i 1926 som demonstrasjon mot de offentlige festligheter i anledning jubileet for Englands løsriven fra Rom. Den gang talte prosjonen 30 000 deltagere, men man venter ennu flere i demonstrasjonen i år.

Minnekirke for dronning Astrid.

Det er en overordentlig vakker katolsk skikk å bygge minnekirker for avdøde personligheter hvis liv, virke og skjebne har grepet sinnene og bragt mennesker nærmere Kirken og de evige verdier. En slik personlighet i vår egen tid er dronning Astrid av Belgia, den unge svenskfødte prinsesse — søster til vår egen kronprinsesse — som fikk så brå en død d. 29. august 1935 da bilen, kjørt av hennes ektefelle, kong Leopold, forulykket ved Küsnacht i Sveits og 3 små barn blev morløse. Det var et dødsbudskap som skaket verden op fordi det var så ualmindelig tragisk idet det ramte mennesker som som «var så lykkelige», som kong Leopold umiddelbart efter utbrøt, og hvis lykke på grunn av den plass Forsynet hade tildelt dem, spredte lys og varme ut til så mange utenfor dens egen snevre familiekrets.

Intet under at den unge livsglade dronnings minne fremdeles lever som en tilskyndelse til å gjøre andre glade for tilværelsen, navnlig selvfølgelig i hennes eget land. Belgiske krigsinvalider har i inderlig medfølelse med det sår Guds ufattelige vilje har tilføjet deres unge konge, reist et stemningsfullt minnekapell på det sted hvor ulykken skjedde og satt et hvitt marmorkors der hvor dronningens lik blev funnet — nu bygges der en dronning Astrid minnekirke i den maleriske lille by Boschvoorde utenfor Bryssel. Den blir viet «Vår kjære frue av den stedsevarende hjelp» og den store svenske helgeninne St. Birgitta.

Kirkens ytre og indre vil helt igjennem få et svensk preg. I kirkerutenes glassmalerier vil de høie kristelige karakterpreg, som utmerkede den avdøde, bli symbolisert og et alter vil bli viet St. Birgitta. Den Hl. Fader har vist sin store personlige interesse og deltagelse ved å skjenke grunnstenen, viet av ham selv. Den bærer inskripsjonen «Hic lapis angularis a Pio XI P. M. benedictus est in honorem S. S. Trinitatis, Beatae Mariae Virginis, sanctae Birgittae et piaae memoriae Astridae Reginae Belgii».

Midlene til kirken er innkommet ved private inn-samlinger.

In memoriam.

Minner er gull for tanken,
en skatt som økes hver dag,
men skatten tør ikke heves
med hvert et åndedrag.

*

Minner kan stjele fra livet
alt sundt og freidigt mot,
minner må ikke sykne,
da tærer de hjertets rot.

*

Minner må ikke leves,
minner må elskes kun!
Det kommer den tid de tør heves,
i dødens vigslende stund —

*

Når livet ei krever oss lenger,
men evigheten har bud —
da hever vi skattens rente
og skatten selv hos Gud!

Cantemus Domino —?

Et svar.

«Det har DESSVERRE ofte vist sig at å få dannet et virkelig godt kirkekor har vært forbundet med store vanskeligheter

Heri, kanskje, ligger svaret på «Håbs» spørsmål. Jeg vilde nemlig ikke si «dessverre». Er det ikke just fordi der er et kor til å ta sig av sangen at ikke-kor medlemmer av menigheten ikke har følt sig hverken nødt til å synge eller pliktige til å gjøre det? Hvis hele ansvaret lå på hele menigheten, da vilde den saktens stemme i, litt efter hvert, og hvis det blev til en fiasko en gang, fikk vi tro det blev bedre neste gang

Det er selvfølgelig ikke meningen å ringeakte et kors ofrende og gode arbeide i kirkens tjeneste. Men det er feilen, at avsondringen av koret fra resten av menigheten er blitt meget overdrevet. Et kor som synger vekselvis med menigheten har sin plass. En kantor, eller sangleder, kan være meget nyttig som et bindeledd mellem organist og sangere. Men er kor, som vi forstår ordet, d.v.s. et mindretall utvalgte, som vet hvad skal synges, som kan melodiene, og som, meget ofte, synger virkelig vakkert — det tjener ikke målet. Synger de pent, da er det en glede for dem som hører på. Men i selve denne gleden kan der være en distraksjon. Hånden på hjertet, er det Gud du tenker på, eller er det den skjønne musikken? Og synger koret dårlig, er man ikke mindre distraheret. På den annen side, hvis jeg synger (og alle andre med mig) for å tilbe Gud, da er jeg ikke distraheret ved min egen middelmådige stemme eller ved andres, det hele er «en vakrere, mere levende mere virkelig gudstjeneste». Men dette blir aldri så lenge det er et kor som alene skal synge på alles vegne.

En seks-syv mennesker samlet sig i et privat hus for å delta i det hellige messeoffer lest ved en besøkende prest. Før den hellige kommunion vilde de synge no. 37: «Ditt hjerte blod» Almindelige stemmer, gamle og unge. Men det blev en andakts-stund, en bønn fra hjertene, og en sang som må ha gledet englene.

Kirkesang er bønn. Vi synger for å prise og takke Gud. Og vi synger så godt vi kan — det er da den allmektige Gud vi synger for — og hvis Han ikke har gitt oss en «fin» stemme, bruker vi allikevel, ydmykt og ærlig (som all bønn skal være) den stemme vi har.

Hvordan kan vi få i gang denne menighetssang? Det er klart at de mange beskjedne voksne må få høre mer enn en gang at fra nu av skal menigheten i sin helhet ta del i den offentlige gudstjeneste, at skikken er eldgammel, at paven ønsker uttrykkelig denne form av katolsk aksjon. Det vilde hjelpe meget hvis de som kan melodiene (for eksempel, de som har vært koret) satt eller knelte her og der blandt de andre — Søstrene også, de er jo en del av menigheten!

I de fleste sogn, kanskje i alle, er der en eller flere foreninger. Det er da ingen sak i løpet av uken å si fra hvilke salmer kommer til å bli sunget, og å sikre sig at melodiene er kjent.

La oss begynne med norsk sang, i våre «sangmesser» og i våre andakter. Det kan vi, og det gir mot. Derefter blir det ikke for vanskelig for oss å ta del i de «latinske» messer. Vi kan da alle svare «Et cum spiritu tuo» og de andre responser, og det kunde ikke trenges svært meget før vi klarte «Misssa de angelis» som vi jo har hørt så ofte.

Tror der finnes en eller annen menighet som alt nu tar sin del..

Det er lett å gi gode råd til andre Altså, fra nu av lover jeg å synge med i menighetens sang så fremt jeg kan melodiene. Som «Håb» sier: «Falsk beskjedenhet nytter ikke her.» Og hvis vi alle synger sammen, og gjør en bønn av vår sang, da tenker vi ikke på hverandres stemmer men på den Gud som vi alle elsker og tilber.

En av utenbys menighet.

P. S. Kunde vi ikke få sangbøkene delt ut i kirken? Sant å si, burde vi ikke glemme å ta med våre egne, men selv når viljen er god, har vi en del menneskelige svakheter tilbake.

Ungdoms ykke - Kirkens stykke.

„Nu skal vår fremtid bygges.“

Hallo! Hallo!

Norsk katolsk Ungdom!

Her har dere den første side av det spalterum redaksjonen nu forsøksvis stiller til deres disposisjon — altså som vi akter å fore med stoff som særlig må formodes å interessere dere unge. Men la oss nu se at dere blir flinke til å hjelpe med selv! Skriv til oss og fortell hvorledes det unge Norvegia catholica overalt har det og tar det — — —

Våre unge damer og herrer, kjære speiderpiker og ministranter — se op for «St. Olav» nu!

La oss få se hvor mange uante journalistiske talenter dere hittil kan hende har begravd i jorden! Vi innbyr dere herved til å sende oss en liten avhandling: «Arbeidstanker». Fortell oss kort og godt om hvad dere holder på med og hvad dere mener og tenker med det. Skole regnes i aller høieste grad med under arbeid. Hvis der er forhold eller sider ved arbeidet som dere er misfornøyd med eller gjerne vil ha råd om så fremsatt det — så skal vi diskutere det her i spaltene alle sammen og ved felles hjelp komme til klarhet over det. Dere kan selvfølgelig skrive under merke, bare dere oppgir navn til redaksjonen. Men go on —:

«Der er ei tid å blunde —»

Brev fra Moen.

Trandum i august.

Kulden har slått sig. Sommeren er over oss. Etter oss ligger støvskyen tett, de bakerste må gå og puste den i sig. Nogen banner, andre bare ler, vi er jo snart inne til middag. Svetten rinner i strømmer nedover fjesene våre, blander sig med støv, og ansiktet blir belagt med en grå maske. Selv sersjanten synes det er varmt, han går med uniforsmluen i hånden, vi menige må nøie oss med å se lengselsfullt på feltflasken som henger på sekken til mannen foran. Men vi har jo bare 10 minutter igjen, der ser vi svingen på veien like før porten. Så passerer vi vekten, vi rister varmen av oss og lager en flott marsj inn foran kasernen. Kapteinen står og smiler mens vi går forbi, vi vet at vi marsjerer elegant, den beste troppen i bataljonen. Så en siste opstramning og vi er dimitert før middag. Da er det plutselig som det foregår noget. 30 soldater blir likesom til skolegutter idet klokken ringer ut til frikvarter, plystrende går de fleste inn i brakka, de prater og ler mens de vasker av sig skitten, varmen er ikke mer så trykkende.

Det er tre ting som er bestemmende for hvorledes vi

skal ha det heroppe på moen, det er været, befalet og kameratene. Er man heldig med disse tre tingene, blir soldatlivet rene pensjonatopholdet. Vi som har vært oppe på Trandum i år, har vært heldige med alt sammen. Været har vært ideelt, passe med sol og regn (regnet har det bare gjort hver gang vi har ligget i telt), befalet er hevet over all kritikk, og guttene holder sammen i et samvær som vi aldri oplever hverken før eller siden. Alle soldathistoriene som særlig etterpå blir slikt underholdene stoff, om den tradisjonelle dummeppetter som hele bataljonen morer sig over, oplever vi midt i alt slitet. Her oppe hadde vi «89», gutten med den rare latteren og den merkelige kroppen, som ved første anledning målbandt 40 mann som på alle måter forsøkte å sette ham fast. Siden fikk vi vite at han var sønn av en av de mest kjente jurister i landet

Da jeg kom hit op, kjente jeg så å si ikke en eneste gutt, men allikevel var vi kjente alle sammen på brakka samme kvelden vi kom. Og guttene vant ved nærmere bekjentskap, så nu er vi de beste venner av verden, skjønt vi har bodd sammen i disse fjorten ukene, og det kunde jo slite på et hvilket som helst vennskap. Et strålende bevis på denne samfølelsen fikk jeg da budskapet om mgr. Irgens' død kom hit op. Guttenes deltagelse var rørende, den hjalp mig over det første, fryktelige sjokket. Et par dager etter finner jeg billedet av ham satt op i skapet mitt. Guttene hadde funnet det i jakken min. De hadde forstått hvor meget han betydde for mig og vilde forsøke å hjelpe.

Det er rart med soldaterlivet. Bak alt slitet som blir morsomt med det samme vi er ferdig med det, ligger det en lurende angstfølelse: Tenk om vi noengang får bruk for alt vi lærer nu. Og det er vel ingen steder den utenrikspolitiske situasjon blir så debattert som nettop på brakka i fristundene. Bryter det løs nu? Kommer vi hjem herfra, eller blir vi utkommandert med det samme? Jeg minnes fra de siste dagene, da en mann lå 30 meter fra mig, og jeg så ildsoilen ut fra geværet hans rett mot mig, og da jeg så dukket op med geværet i anlegg ferdig til å hevne mig, så lå vi der og så på hverandre og tenkte sikkert det samme: Hvem av oss hadde blitt skutt? Eller da jeg lå i et kompanis stab med telefon, og «fienden» gikk på så kompaniet måtte trekke sig tilbake, og jeg fikk ordre om å ligge stille inntil «fienden» stormet, så kunde jeg gå tilbake. Jeg hadde sett ut som et sold hvis det hadde vært skarpt i geværene. Eller på manøvren da jeg stod og signaliserte til Jægerkorpset som lå like ved siden av oss, og et fiendtlig fly fikk øie på skjermen min og stupte rett ned mot mig og gjennomhullet mig med en knitrende mitraljose. Det er veldig fredspropaganda i det vi lærer.

Men så sundt som det er! Vi kom hit op og vant til å bli degget for i større eller mindre grad, og så blir vi helt overlatt til oss selv. Ordning og vask på brakka må vi greie selv, liker vi ikke maten, får vi gå sultne fra bordet, det er ingen omsorgsfull mamma som lager noe vi liker bedre for det. Nykkene som vi alle har, blir plukket av oss både av befalet og kameratene. Vi blir mannfolk her oppe.

Så er det hele over. Vi reiser hjem med kofferten full av minner om deilige dager, sinte sersjanter, slit og moro, men alle med det inderlige ønske at vi aldri måtte komme i den situasjon at vi for alvor måtte reise vekk fra hjemmet og trekke i uniformen for å drepe.

O. Olafsen.

Dansk katolsk Ungdomsstevne.

Dansk katolsk ungdom har avholdt et meget vellykket stevne på Rygaard som samtidig formet sig som ungdommens avskjedsfest for biskop Brems. Dagen blev innledet med messe lest i parken av pastor Benzon, «Katolsk Ungdom»s redaktør, og formet sig som en «recitasjonsmesse» — den meget vakre form for gudstjenesten som også brukes i pastorens egen kirke i Brønshøj og i en sjelden grad formår å aktivere deltagerne idet hele menigheten praktisk tatt ministrerer. Pater Nøsen preket over Maria som ungdommens store forbillede.

...Eftermiddagsmøtet bød på en rekke aktuelle foredrag, idrettsleker, spøkefulle konkurranser o. l. Etterpå hadde

«hele familien» ordet, personifisert i en far, en mor, en sønn og en datter og det utmerkede tiltak «Katolsk Scene» opførte et stykke av H. D. T. Kiærulff som gjorde stormende lykke. Til sist blev så biskopen hjertelig og varmt hyldet og holdt etterpå en manende og opmuntrende tale til den store forsamling hvorav han hadde fermet de fleste.

Englands katolske ungdom vallarter.

I lang tid har valfarten til det gamle sted Walsingham vært innstilt — helt siden kong Henrik VIII's dager. Kardinal Hinsley har nu gjenoptatt dem og 10 000 unge katolikker fra hele England har gjort begynnelsen idet det som de første organiserte pilegrimstog den 2. juli i flokk og følge under ledelse av kardinalen selv og mange biskoper drog dertil. Formålet var å be for Englands tilbakevenden til den katolske Kirke.

Belgisk katolsk ungdom.

Belgias katolske unge kvinner har besluttet at de hver måned på en fastsatt dag vil bringe sin biskop en særlig hyldest som et synlig uttrykk for sin lydighet, taknemlighet og ærbødighet. I flere bispedømmer er allerede dette innført og nu har og de katolske ynglinge bestemt sig til å følge dette eksempel. Som en festlig innledning samles 10 000 unge menn fra «Katolsk Aksjon» d. 11. sept. i kardinalprimas mgr. Van Roys residensby Mecheln og vil der demonstrere sin troskap og hengivenhet. Kardinalen vil selv celebrere en høitidelig messe den dag.

Bøker inngått til redaksjonen.

ASCHEHOUG & CO.:

Hans Fallada: «I en ulvetid» Oversatt av Hans Heiberg.

GYLDENDAL NORSK FORLAG:

«Lev livet lettere». Håndbok for alle hjem. Redigert Marie Fearnley.

Herhjemme

Tønsberg. En sjelden opplevelse hadde katolikkene i Tønsberg, Sandefjord, Horten og distr. søndag den 28. aug. — Med turbil og andre bilere drog menigheten på utflukt til Løvøy ved Horten, hvor der i det gjenreiste gamle valfartskapell, «St. Halvard», blev feiret sangmesse med preken ved pastor Sund.

Hr. Carsten Abrahamsen, assistert av to andre herrer i menigheten, hadde på forhånd pyntet det gamle stenalter med grønne og røde broderte draperier og bredt de skinnende lin over relikviestenen som blev lagt oppå den oprinnelige altersten. (Denne tykke, to m. lange stenplate hadde gjennom lange tider lidt den forsmedelse daglig å tråkkes på i egenskap av dørhelle på en nærliggende storgård.) Det gyldne krusifiks blev anbragt mellom en rekke antikke lysestaker og et rikt blomsterflor. En frisk vind gjennom de smale gotiske vinduer, ennå uten glass, satte lysskjæret på alteret

og fra de tendte småkjerter i de to veggisjer i flakkende bevegelse. Den lille 700 år gamle kirke med sine fire tykke murer i natursten, med sine ennu løse gulvheller og nye, spisse tretak gav en middelaldersk ramme om den stille, av katolsk og historisk følelse grepte forsamling.

I sin nasjonalt betonte preken kom presten bl. a. inn på forholdet mellom kristendommen og nasjonalismen, og utviklet hvorledes Kristus ikke bare hadde hengitt sitt liv for det enkelte individs frelse, men for skapningen i sin helhet, også for folkene ell. nasjonene, hvorfor nasjonene som sådanne er helliget av Kristus, og løftet op til et høiere åndelig plan. På denne St. Augustins minnedag (28. aug.) høvet det å minne om hvorledes nettop disse tanker allerede hadde fått sin teologiske utformning hos hans lærere.

Bistått av et par St. Elisabethssøstre blev de mange salmer sunget, med til avslutning det fulltonige: «Store Gud, vi lover Dig

Efter gudstjenesten holdt hr. lærer Bertelsen fra Horten et interessant arkeologisk foredrag om valfartskapellet og St. Olavsbrønnen for de mange tilhørere som leiret sig i smågrupper på gressbakken i den egenartede naturskjønhet som omgir det enkle kirkehus nær strandbredden i den lille fredede bukt av Oslofjorden.

Om etterm. fikk den vellykkede friluftsdag sin hyggelige avslutning med en fest under bøkene på søstrenes sommersted på Råel i Slagen.

Den vennlige imøtekommenhet fra de statskirkelige myndigheters side under hvilke Løvøy hører, må til slutt nevnes som et praktisk utslag av kristelig toleranse, hvorfor hermed bringes den varmeste takk!

Vestfolding.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co.s Boktrykkeri, St. Olavsgt. 24 - Oslo.